

Socialdepartementet

Yttrande över Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet SOU 2022:11

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerade slutbetänkande, Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet SOU 2022:11.

Sammanfattning

Region Jönköpings län ställer sig övervägande positiv till utredningens förslag om ny lag och en handlingsplan för långsiktig utveckling av tolktjänsten. Utredningen lyfter fram och belyser de svårigheter som finns idag inom tolktjänsten samt åtgärder för att skapa en mer sammanhållen och tydlig struktur. Region Jönköpings län ser att de nationella satsningar som föreslås kan leda till en mer samordnad och effektiv utveckling av tolktjänsten.

Synpunkter på förslaget

Region Jönköpings län välkomnar utredningens förslag om en nationell samordningsfunktion för stöd och kompetensutveckling. Funktionen kan skapa samsyn kring gränsdragning mellan huvudmän, föreslå prioritetsordning, bistå att samla nationell statistik och forma en gemensam utvecklingsplattform för tolkanvändare, tolkar och beställare. Funktionen kan även initiera samverkan med leverantörer av olika digitala tjänster, i syfte att skapa jämlika förutsättningar för landets tolkanvändare. Att samordna de kompetensinsatser som finns nationellt för tolkutövare och utveckla nya inom området, kommer att öka möjlighet att utvecklas genom hela yrkeslivet. De senaste årens teknikutveckling med digitala tjänster kommer också att underlätta deltagandet i utbildningsinsatser. En nationell samordning och förstärkning kan gynna kompetensområdet som helhet.

Utredningens förslag om ett nationellt kunskapscenter för tolktjänsten är också välkommet. Det kan ge samtliga aktörer en samlad, god och gemensam kunskap samt följa utvecklingen inom området. Ett kunskapscenter kan samla goda internationella exempel.

Som utredningen belyser instämmer Region Jönköpings län i att det finns fördelar att behålla den organisationsstruktur som redan finns, vilket innebär att regionerna har ett övergripande ansvar för tolkverksamheten. Utredningens förslag om ett förstärkt tolkstöd i arbetslivet är positivt för målgruppen och att detta samlas inom en myndighet, Arbetsförmedlingen, bör underlätta situationen för såväl tolkanvändare som arbetsgivare. Tolkjänster i arbetslivet har länge varit föremål för gränsdragningsproblematik, vilket i sin tur riskerat att begränsa tolkanvändarens möjligheter i arbetslivet. Region Jönköpings län vill belysa vikten av att förslaget noggrant följs upp så att intentionen att underlätta för både arbetstagare och som arbetsgivare infrias och inte begränsar målgruppens möjlighet att vara en del av arbetsmarknaden.

Region Jönköpings län ser fördelar i att tillsätta en ny lag om tolktjänst och därmed ersätta nuvarande reglering i hälso- och sjukvårdslagen. Att se tolktjänsten ur ett språkperspektiv istället för patientperspektiv ligger i linje med samhällsutvecklingen i stort. En ny lag skulle förtydliga regionens ansvar för tolktjänsten (vardagstolkning) till viss del, men behov finns av vägledning som tydliggör riktlinjer och gränsdragning. I utredningens 6§ skrivs *Regionen får ge företräde till den som har störst nytta och behov av tolktjänst för vardagstolkning*. Om förslaget innebär att regionen måste prioritera tolktjänster gällande vardagstolkning före tolktjänster beställda från andra aktörer behövs en djupare analys och mer förtydligande som ger regionerna rätt att få prioritera. För Region Jönköpings län, som hanterar alla typer av beställningar, finns en risk att det leder till etiska dilemman. Till exempel att tolkbeställning vid myndighetsärenden och arbetsplatsärenden inte ska prioriteras framför tolkbeställning av fritidskaraktär.

I utredningens 5§ beskrivs vardagstolkning för personer med dövblindhet där ledsagning ingår i anslutning till tolktillfället. Region Jönköpings län bedömer att förslaget om att viss ledsagning ska ingå i tolktjänst för personer med dövblindhet i stort överensstämmer med verksamhetens nuvarande tillämpning. Det är dock viktigt att gränsdragningen förtydligas gentemot kommunernas ansvar för ledsagning enligt SoL och LSS. En viktig aspekt för målgruppen är att dövblindkompetens finns vid ledsagning hos alla utförare oavsett huvudman.

Ur ett nationellt perspektiv kan antas att det råder ojämlikhet i tillgång till tolk för målgrupperna. Sett från ett tolkanvändarperspektiv kan Lag om valfrihetssystem (LOV) vara en möjlighet att påverka sin egen livssituation. Ur ett regionperspektiv är det svårt att uttala sig hur LOV kommer att påverka den organisation som idag är uppbyggd. Region Jönköpings län har idag anställd personal för tolkuppdrag och tillämpar direktupphandling vid behov.

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Rachel De Basso
Ordförande nämnd för folkhälsa och
sjukvård

Mats Bojestig
Hälso- och sjukvårdsdirektör